

Tähti ei jäänudki taeva

Tänavune küünlakuu oli külm kui muiste.

Sinise lahja kuke aasta algas, nagu arvata võiski, külmalt. Hea seegi – punase kuke olemas olnud hoopis hullem.

Tore, et idamaa kalendris, mida on moekas järgida, mõned aastad ka meie maa inimestele sobivad. Näiteks roosa puutiigri aastast ei mõistaks ju midagi oodata.

Mis jaanuarikuu tegemata jätab, seda teeb veebruar ära, teadsid muistsed Laiuse kandi inimesed. Ei jäänud tõeline talv taeva tänavugi. Kuu algu- ja lõpupoole oli ilm isegi keskmisest külmem, nagu pikaajaline kuuprognoos kuulutaski. Tartumaal kerkis elavhõbedasammakas vaid kahel päeval napilt kraadiklaasi plusspoolele.

“Noh, seekord panid sünoptikud ilmatarkadele kõvasti ära,” nentisid kolleegid astronoomid, kui veebruari kolmandas dekaadis pakane paaril hommi-kul paukuma kippus.

Tähtsad ilmad

Küünlapäeval, kui talv peaks poole peale saama ning ühest silmast nutma hakkama, oli kerge sula vaid saarte äärte peal. Vastlapäeval siras päike

ja lund pikaks liuks jätkus vast kõikjal.

Vastlale järgneva päeva nimeks on ettenägelikult pandud luuvalupäev. Ju siis polnud varem aegadel liumägede ohutustehnika kiita.

Tegelikult peaks niimoodi nimetama hoopis suusamaratonidele järgnevaid päevi. Tartu maraton oli seekordki tõeline katsumus: külma küll vaid 3–4 kraadi, see-eest puhus vinge tuul – kuni 20 m/s ja tuiskas!

Ennustatud-kardetud tugev lumetorm jäi küll õnneks piiri taha. Kuuldavasti kukkus vaid üks puu suusarajale. Järgmisel, sõbrapäeval, taltus ka ilm.

Vähemalt niisama tähtis on iseseisvus- ehk madisepäeva ilm. Kas ja kuidas saab paradeerida Vabaduse väljakul, see kõik sõltub ju ilmast. Uue sajandi esimene paraad jäi mäletatavasti ära: Tallinnas oli 13 miinuspälgat, 4–5 m/s puhuv tuul tekitas osalejais aga tunde, nagu oleks õhus koguni –19°.

Tänavu oli paraadi aegu õnneks vaid 7–10 külmakraadi. Siiski sedavõrd palju, et sõdurpoisse lubati palvetada, mütsid peas. Päike sätas sinitaevas,

NATO lennukid tiirutasid pealinna õhuruumis. Ei tuisanud – see on märk, et sel suvel pääseme parmudest ja sääskedest.

Kõike rahvatarkust pole vaja muidugi uskuda: näiteks kui madisepäeval naised külla lähevad, tulevat seal palju kärbeid. Sel juhul oleks Estonia kontserdisaal edaspidi aiva suminat-pirinat täis!

Veebruaris polnud sära ning sädelist mitte ainult presidendi vastuvõtul – luuvalupäeva öösel vehklesid põhjataevas virmalised. Neid olevat nähtud viimati ka õöl vastu esmaspäeva.

Pealtnägijad “nautisid püst-tulbakujulisi värvilisi kauneid sambaid” tunde, nagu teatati Internetis. Uurisid asja: Tõraveres asuv Soome meteoroloogainstituudi magnetomeeter ei tähtsandanud mingeid märke magnetormist ega virmalistest.

Järgmisel päeval avaldatud fotod näitasid, et tegu oligi vaid õhus heljuvate jääkristallide tekitatud optilise nähtusega. Päris pakast noil tundidel Tartu kandis just polnud, oli nii 19 külmakraadi ringis.

Küünlakuu madalaim õhutemperatuur mõõdeti Must-vees 25. kuupäeval: –23,5°. Kogu

veebruari keskmiseks temperatuuriks arvutati Eesti meteoroloogia ja hüdroloogia instituudis –6,9° (norm –6,3°), külmapiiruse Jõgeval –8,2°, mereäärses Ristnas vaid –2,1°. Lund sadas kõigest pool keskmisest kogusest ehk 13 mm. Ainult pealinna kant sai kätte pea tavalise koguse niiskust (22 mm).

Ilmast muiste

Saja aasta eest oli veebruar Tartus soojapoolne (–3,6°) ja kuiv (18 mm).

Postimehele kirjutati. Tartust. Kaks töömeest, kes hobustega Emajõe mööda alla sõitsivad, olid jääst läbi murdunud. Gaasivabriku rahvas avitanud mehed kõigi hobustega veest välja.

Et ilmad külmale näikse minevat, siis iga lindude armastaja tehku põõningu luukisid lahti, et väikesed laulikud külma vastu kaitset leiaksivad.

Helme-Hummulist. “Mokalaada” aasta-aeg kõigi oma koldustega on alanud. 16. skp. n.n. “kõrtsimehe sündimispäeval” lõhuti mitmed mehed vigaseks.